

לענין מחיצות אנו פוסקים 'פרוך כעומד – מותר', וכאילו היה הרוב מוקף. ושמא יש לחלק.

עפ"י תוס'. וע"ע רשב"א כאן; תורא"ש עירובין טז: בשם הר"מ מאיר.

לענין פר העלם דבר של ציבור, צידד במנ"ח (קכ) שהמחצה שעשו נחשבים כרוב, וכן המחצה שלא עשו. ואין מביאים לא קרבן וציבור ולא קרבן יחיד ואפשר דהוי ספק. ובשבט הלוי (ח"ה, קונ' המצוות מג) חלק, שהרי למסקנא מחצה אינו כרוב, מלבד בפסח דאיכא קרא. ועוד, הלא אמרו תרי רובא בחד מנא לא אמרינן, והכא נמי – הלכך להלכה מביאים חטאות-יחיד בלבד.

ב. אין חילוק בין שחיטת חולין לקדשים לענין שיעורי השחיטה, אלא לענין שחיטת הורדין, שאפילו לחכמים שאינם מצריכים חיתוך ורידין בשעת שחיטה, מודים הם בקדשים – שהרי כל עצמו לדם הוא צריך. וכמו כן בקדשים מצוה למרק השחיטה. (ואעפ"י שגם בחולין לכתחילה צריך לשחוט כל השנים – כשיש דוחק בדבר, כגון בעבודת יוהכ"פ שהכהן הגדול צריך לשחוט ולקבל הדם – לא היה צריך למרק, אילולא שמצוה למרק בקדשים, לכך ממרק אחר את השחיטה. עפ"י תוס').

ג. בקדשים אין לשחוט שני זבחים כאחד על ידי אדם אחד, אבל בדיעבד – כשר. (והוא הדין כשאין תקנה אלא באופן זה – שוחטים שנים כאחת. ע' אחיעזר ח"ב יג,א. וע"ע בדק הבית ב"ד ש"ב).
וכן אין לשני אנשים לשחוט זבח אחד. (תזבחהו. וגם בזה כשר בדיעבד. תוס' ועוד. והמאירי כתב לפסול).
ומבואר בסוגיא שלא דוקא בבת אחת ממש אלא גם בזה אחר זה. ואמרו שזו היא דעת ר' אלעזר בר"ש, אבל חכמים אומרים: שנים שוחטים זבח אחד. (הרמב"ם פסק כחכמים, וכשר אף לכתחילה. ואולם המאירי פסק כראבר"ש).

דפים כט – ל

נג. א. מהי השאלה אם ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף או אינה לשחיטה אלא לבסוף? אלו נפקותות מבוארות

בסוגיתנו, ולגבי אלו דינים אמרו שאינם תלויים בשאלה זו?

ב. פרה אדומה שארע פסול בהזאתה – האם היא מטמאה בגדים של המתעסקים בה?

א. ריש לקיש משום לוי סבא אמר (וכן סובר רבא בפסחים סג. ובזבחים ל.): אינה לשחיטה אלא לבסוף. כלומר, אינה קרויה 'שחיטה' אלא בסוף השחיטה, המתיר. (או סוף שיעור הכשר שחיטה הנצרך, או עד סופה ממש – ע' בהגהות מלא הרועים). ור' יוחנן אמר: ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף – שהכל קרוי 'שחיטה'.
(הרמב"ם פסק כר' יוחנן. ובה"ג פסק שאינה לשחיטה אלא לבסוף, שכן אמר ר"ל בשם לוי, וכן סובר רבא דהוא בתרא).

הנפקותות המבוארות בסוגיא:

א. שחט קדשים, מיעוט סימנים חוץ לעזרה וגמר השחיטה בפנים – לריש לקיש פטור משום 'שחוט חוץ', שהרי לא שחט בחוץ. ולר' יוחנן – חייב. (שחט סימן שלם בחוץ – רבא אמר שגם זה תלוי באותה מחלוקת, ורבה בר שיימי בשם רב יוסף אמר שחייב לכו"ע, שהרי עשה מעשה חטאת-העוף בחוץ. וכתבו התוס' שאין חילוק בזה בין עוף לבהמה, אבל מרש"י משמע שבבהמה אינו חייב אף לרב יוסף למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף. והמהרש"א להלן מ: צדד שגם לרש"י אין חילוק בין עוף לבהמה. אלא שצ"ע בדבריו, דאדרבה י"ל שרש"י שם תלה זאת בשאלת 'ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף' כיון שמדובר בבהמה. ובכך מתישבים שני דקדוקי המהרש"א על רש"י שם).

(נחלקו אחרונים בשחט מיעוט קנה בחוץ, אם חייב משום שחוט חוץ – ע' חו"ד ב; יד אברהם ה,יא).

ב. פרה אדומה שנשחטה על ידי שנים, אחד התחיל לשחוט והשני סיים, (ואמנם לראבר"ש אין כשר לעשות כן לכתחילה), וכן אדם אחד ששחט ובאמצע השחיטה החליפו את סודרו – למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף, אינו מטמא אלא האחרון, בגמר השחיטה, ולמ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף – שניהם מטמאים.

(הערת הגר"ד ויור שליט"א: עוד מתבאר לכאורה מהסוגיא נפקותא נוספת; הרי השוחט את הפסח שלא בזמנו, כבר נפסל מקרבן פסח כבר בתחילת השחיטה, א"כ על כרחנו דלמ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף, צריך לומר שפסח בשאר ימות השנה לא בעי עקירה. ומי שסובר (בפסחים עג) שלעולם בעי עקירה, ע"כ סובר ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף. נפקותא נוספת – ע' בב"ק עב ובזבחים ל.).

אבל אין נפקותא באופן שנכרי התחיל לשחוט וישראל סיים – שלכו"ע פסול, שהרי גם אם ההתחלה אינה 'שחיטה', הלא נעשה בה מעשה טריפה. וכיו"ב עולת העוף שנמלקה סימן ראשון למטה וסימן שני למעלה – שהרי עשה בה מעשה חטאת העוף למטה, ונפסלה בכך. (רבא. אבל מיעוט סימן למטה לא פסל. כ"כ אחרונים עפ"י הרמב"ם).

כמו כן, באופן שלבסוף נגמרה השחיטה בפסול – אף ההתחלה אינה כלום לכו"ע. הלכך, פרה שארע בה פסול בשחיטתה, (ואפילו לא פסול בגוף השחיטה אלא שנעשתה עמה מלאכה באותה שעה. ר"ת ועוד. ומרש"י משמע לכאורה שחולק, אך אינו מוסכם. ע' בראשונים; שו"ת רעק"א קסה; חזו"א ג, כו; מרומי שדה) – אינה מטמאה בגדים בין לאחר שארע בה הפסול ובין קודם לכן, שהרי נגלה הדבר למפרע שאין זו שחיטה כלל. (יש מי שחידש שלענין פסול שהייה אין חל כלל זה, לפי שאינו פסול במעשה השחיטה כשלעצמו אלא שהשחיטות אינן מצטרפות, הלכך אם שהה בינתיים, למ"ד ישנה לשחיטה מתחילה ועד סוף – יש שם 'שחיטה' כבר מתחילה. ע' זכר יצחק לט).

וכן אמרו לענין השוחט קרבן-פסח על החמץ בתוך המועד, באופן שהבעלים נדחו לפסח-שני, ומסתמא עומד הקרבן להשחט לפסח-שני – ואם שחטו בסתמא, פטור משום שוחט על החמץ, כיון שהקרבן פסול, שהרי שחט פסח שלא בזמנו. ואפילו למ"ד אינה לשחיטה אלא לבסוף, שחיובו חל רק בגמר שחיטה, והלא משעה שהתחיל לשחוט מיד נדחה הקרבן מפסח, נמצא שבשעת חלות השחיטה כבר אינו עומד לפסח והיה לו להתחייב, שכבר נעקר לשלמים וכשר – אעפ"כ פטור, היות ולא נדחה מדמי פסח, שראוי הוא להפדות במצב זה ויביא בדמיו פסח, הלכך לא נעקר ממנו שם 'פסח' ופסול שלא בזמנו (כל שלא עקר בפירושו).

ב. המתעסקים בה קודם שארע בה הפסול – מטמאים בגדים, (היות ושחיטתה היתה כשרה, וחל עליה שם 'פרה' לטמא בגדים). והמתעסקים בה לאחר הפסול – אינם מטמאים. (והוא הדין בפסול שארע בשריפתה – מטמאה את המתעסקים בה קודם הפסול ולא את המתעסקים בה אח"כ. רמב"ן).

דף ל

נד. מה דין השחיטה באופנים הבאים?

א. השוחט בכמה מקומות בצואר.

ב. שנים או חזין בסכין ושוחטים.

ג. שחט את הוושט למטה ואת הקנה למעלה, או להפך.

ד. החליד את הסכין בין סימן לסימן; החליד תחת העור; תחת מטלית כרוכה על הצואר; תחת צמר מסובך; החליד במיעוט סימנים.